Багачууд баяртаа

(Гэрэл зургийн сурвалжлага)

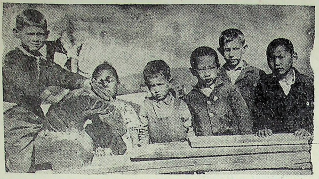

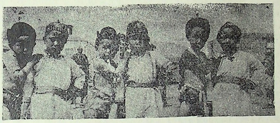

Саяхан манай гэрэл зургийн сурвалжлагч аймгийн төвийн цэцэрлэгүүдээр явж баяртаа хэрхэн бэлдэж байгааг сурвалжлав.

1. Бэгаасаа үерхэн наадсан Орос, Монгол найзууд хэзээ ч, хаа ч биесээ үл мартана.
2. I дүгээр цэцэрлэгийн аврага дуучин Үржинчимэг баяртаа Эхийн тухай дууг дуулахаар бэлджээ.
3. 20 дугаар цэцэрлэгийн хөгжимчин Шийтэр мандолин хөгжмөөр Бамбаруущ гэдэг дууг тоглож суран баяраа угтжээ.
4. 20 дугаар цэцэрлэгийнхэн баяртаа зориулан сайхан концерт бэлтгэв.
5. I дүгээр цэцэрлэгийн бөхчүүл баяраараа барилдахаар зэхэж байна.

Хаврын тариалан, төл бойжилтын явц

Аймгийн хэмжээгээр энэ онд 89,6 мянган га-д үр тариа, тариалсан нь өнгөрсөн оны энэ үеэс 10,3 мянган га, 11,9 хувиар өсөж САА, МААМС, ХАА-н нэгдлүүд, бүх тариачдын дунд улсын төлөвлөгөөг давуулан биелүүлэх тэмцэл улам өрнөсөөр байна.

Аймгийн хэмжээгээр бүгд 439,2 мянган мал төллөж гарсан төлийн 97,7 хувь нь мэнд бойжиж байна.

Бойжиж байгаа төлийн тоо өнгөрсөн оны энэ үеэс 30 мянга, 7,7 хувиар нэмэгдсэн байна. Хаврын тариалан, төл бойжилтын явцыг сумдаар үзүүлвэл;

Сумын нэр	Тариалалт: үр тариа биелэлт	Тариалалт: үүнээс улаан буудай биелэлт	Төл бойжилт: бүх малын төллөлт	Төл бойжилт: төлийн төлөвлөгөөний биелэлт	Төл бойжилт: төл бойжилт	Төл бойжилт: хорогдсон төлийн тоо
Алтанбулаг	92,5	100,0	80,3	88,9	93,4	1661
Архуст	60.5	51,6	87,3	49,3	98,7	381
Батсүмбэр	115,4	130,0	61,4	75,5	98,8	64
Баян	100,1	111,4	86.3	101,2	99,9	22
Баянбараат	100,0	101,2	86,8	96,3	99,3	111
Баяндэлгэр	103,1	112,0	78,2	100,0	99,6	42
Баянжаргалан	115,1	103,1	80,8	100,5	99,6	84
Баянзүрх	95,0	—	66,8	81,7	97,6	400
Баянцагаан	106,6	—	83,1	102,1	99,8	38
Баянцогт	105.0	104,0	75,0	104,3	97,2	346
Борнуур	97,9	112,0	69,1	94,6	94,7	337
Бүрэн	116,5	100,0	74,3	84,0	98,5	213
Дэлгэрхаан	106,1	100,0	84,6	96,6	94,4	963
Жаргалант	200,6	98,9	75,0	91,1	95,0	555
Заамар	93,2	96,5	87,4	96,8	96,7	734
Лүн-	97,4	113,5	76,0	93,9	99,0	264
Мөнгөнморьт	98,7	117,0	69,8	81,5	84,7	1604
Өндөрширээт	74,0	79,7	81,0	95,8	100,0	—
Өнжүүл	100,0	100,0	84,1	101,0	97,7	558
Сэргэлэн	67,2	74,2	73,3	87,4	98,7	187
Тариат	92,0	94,7	86,3	106,7	98,5	223
Угтаал	102,6	102,7	83,0	111,6	97,7	444
Эрдэнэ	104,6	134,5	73,9	100,0	97,5	398
Эрдэнэсант	100,0	105,4	69,7	90,4	99,5	99
Баянчандмань	—	—	34,0	43,9	100,0	—
Гачуурт	—	—	51,0	68,6	95,6	69
Их хайрхан	—	—	—	—	—	—
Зуунмод	—	—	—	—	—	—
аймгийн дүн	98,4	100,4	78,7	92,3	97,7	9897

АЙМГИЙН СТАТИСТИКИЙН ТОВЧОО 1965—5—27

Ноос, мал бэлтгэлийн явц

Аймгийн хэмжээгээр 1964 оны энэ үеэс мал бэлтгэл, бодын хялгас, ямааны ноолуур амжилттай бэлтгэгдэж. хөөврөөс бусад ноосны төлөвлөгөө 0,1—2,9 хувиар даван биеллээ.

Ноос, мал бэлтгэх төлөвлөгөөний биелэлтийг сумдын хувиар үзүүлвэл:

суурь	сумдын нэр	мах	хялгас	хөөвөр	ноолуур	тэмээний ноос
1.	Гачуурт	717,0	104,0	100,2	103,0	420,0
2.	Баянчандмань	116,3	116,6	102,0	100,4	186,0
3.	Баянцогт	180,3	101,8	103,1	100,0	33,0
4.	Баянзүрх	100,1	126,5	101,9	100,0	39 3
5.	Заамар	113,5	102,1	103,9	100,1	32.6
6.	Сэргэлэн	102,3	101,6	100,7	102,2	39,2
7.	Угтаал	115,4	102,6	106,6	100,1	21,0
8.	Баянбараат	107,3	100,1	100,1	100,3	27,9
9.	Бүрэн	109,6	100,9	100,0	100,0	23,0
10.	Өндөрширээт	102,4	100,5	110,0	101,0	18,2
11.	Эрдэнэ	100,6	102,0	100,0	100,2	23,0
12.	Баянцагаан	107,5	100,5	100,1	101,7	14,9
13.	Баянжаргалан	103,7	100,6	100.1	100,1	16,5
14.	Тариат	100,4	101,6	100 0	101,3	17,3
15.	Баяндэлгэр	100,1	100,0	100,3	100,4	14,6
16.	Мөнгөнморьт	100,0	101,6	100,0	100,0	5,2
17.	Архуст	237,9	176,9	188,4	100,0	21,6
18.	Жаргалант	79,3	108,9	100,0	100,6	189,5
19.	Алтанбулаг	100,1	101,4	96,4	102,7	41,5
20.	Баян	98,5	126.0	101,2	100,0	13,6
21.	Лүн	95,3	100,9	102,4	100,2	30,0
22.	Өнжүүл	108,7	100,4	106 2	90,3	17,0
23.	Эрдэнэсант	96,8	100,4	104,0	100,0	18,0
24.	Батсүмбэр	113,3	100,2	95,9	90,1	343,2
25.	Борнуур	96,3	102,0	100,9	91,0	41,0
26.	Дэлгэрхаан	109,3	100,6	94,4	94,0	26,2
	Аймгийн дүн	103,2	105,8	100,6	100,1	23,5

АЙМГИЙН СТАТИСТИКИЙН ТОВЧОО 1965—5—28

Үүнд л анхаардаг юм

Тэмдэглэл

Хаврын хахир цагийн сүүл шувтарч зуны эхэн сартай золгож байсан цагаар Улаан ямаатын энгэрийн завсарт байгаа хоньчин Адъяабазар гуайнд буулаа.

Танан цагаан хургууд хотоо тойрон гүйлдэн тоглож байгаа нь сонихон. Гэрт орвол 50 гаруй насны болов уу гэмээр авгай угтлаа.

—Дээшээ суу гээд бургилсан улаан цай чанаж эхэллээ.

—Сайн зусаж байна уу?

—Яриагүй сайн Амгалан гуай нь муу гэж хэлэх дургүй шүү ажил сайн байвал мал ч сайн гэхээс өөр хариулт байдаггүй юм.

Ингээд бид хөгжилтэй ярианд умбалаа.

—Энэ жил ч төл хорогдох боломжгүй сайхан жил боллоо. Манайх сүүлийн 5 жил хонь төллүүллээ. Төл хорогдуулж үзсэнгүй.

—Төл хорогдуулахгүй ямар арга байна

—Гол нь малд тарга хүч сайн авахуулах явдал байдаг юм. Манайх хавраас эхлэн отort гарч тарга тэвээрэг авахуулаад 11 дүгээр сараас эхлэн хониныхоо тарга хүчийг шалгаж үзээд хүч таргаар таарууг нь ялгаж, муудахаас өмнө өглөө орой ногоон өвсөөр тэжээдэг.

Бүр мууд нь хивэг дарш өгдөг заримд нь шар будааг ялз чанаад өдөрт нь хагас аяга өгчихдөг юм. Тэжээл идсэн хонь маань төллөх үедээ тарга хүчээр сайн сүү ихтэй байдаг.

Гарсан төл бүрийг хөрвийн аргаар бойжуулдаг юм.

Төл ч яахав ингээд хорогдолгүй сайн бойжлоо.

Төлд анхаарах гол цаг одоо болж байна.

Зарим малчид 3 дугаар сараас эхлэн төл хөрөвжлөө гээд эхтэй нь явуулчихдаг.

Энэ үед хаврын салхинд үлээгдэж хонь ядарч сүү нь хомосдож эхлэн хургаа сүүгээр цатгахаа байдаг.

Хурга ч өвсний олигтойг олж идэх туршлагаар дутдаг. Ингээд хурга сэнсэрч эхлээд үхэх нь ч олширдог юм.

Хургыг хөрөвжлөө гээд эхий нь дагуулж болохгүй. Хургыг ялгаж ойрын билчээрт байлган хөгшин, тарга хүчээр муу буюу төлгөн хонины хурганд их анхаарч сүүтэй хонь ямааны сүүнээс илүүчилж хурганд нь өгч байдаг.

Чадал муутай хургыг ялгаж хашаандаа үлдээж давстай усаар дэвтээсэн хивэг тавьж өгдөг.

Ингэж ажиллахад жигд сайн байдаг юм.

6 дугаар сар ч гардаг. Хурга маань надад гүйцэгдэхээ больдог ингэхлээр эхтэй нь явуулдаг юм.

Ингэж торнисон хурга бие томтой хүч чадал сайтай өвлийг даах чадалтай байдаг юм.

Үүнээс гадна ноосны үед хотонд бөртийх ч ноосгүй байлгах хэрэгтэй байдаг.

Хурга шороотой ноос идэж үхэх явдал гардаг юм гэж яриад цайгаа уудлангуут 19 орчим насны ханхар эр рүү хандаж

—Бадарчаа гадаа гарч ямаагаа саагаад ир гэхэд нөгөө залуу маань хувин бариад гарлаа.

—Танай хүү чинь хонь ямаагаа саадаг юм уу.

—Тэгэлгүй яахав. Үнээгээ ч саана гээч. Ер хийхгүй ажил байхгүй шүү. Энэ жил төллөх хонь авч болзол хангах гэж байгаа юм гэж ярилаа.

Бид эндээс гарч хотыг сонирхлоо. Хашааг эргэн тойрон цагаан ямбуугаар халх барьсан байв. Ийм халх аж ахуйгаас өгдөг юм уу гэхэд;

—Үгүй ээ. Манайхныг энэ жил 483 хониноос 489 хурга хорогдолгүй бойжуулсан гэж мэнд төлчин гэсэн дарцаг 100 төгрөгөөр шагнасан юм.

Түүгээр нь ямбуу аваад халх барьсан юм гэв.

Эднийх Баянцогтын САА—н 2 дугаар тасгийн хоньчин Адъяабазарынх гэдэг юм.

Амгалан гуай энэ гэрийн нэг эзэн нь юм шүү.

Аргалын уул

Манай сурвалжлагч

ЗХУ—д

Азербайджанид Хамтралын хоньчин Мамедкули Кулиев

ТАСС—ын гэрэл зураг

Заамарын гурав

Эрдэнэсантын МААМС—ын Заамар дахь бригадын тракторч Түдэвваанчиг нь 5 дугаар сарын 1—10 хүртэл 200 га зөөлөн хагалж 223 га үрэлж өдөр дутмын нормоо 300 хувиар биелүүлэв. Түдэвваанчиг нь шөнө хагалгаа хийж өдөр нь үрэлдэг боловч үзлэг үйлчилгээг тасалдуулдаггүй учир техникийн саатал гардаггүй байна.

Мөн тракторч Нанзаддорж газар хагалах нормоо өдөрт 9—12 га-гаар давуулан биелүүлж байна. Заамар сумын МТЗ—5 тракторын жолооч Шаалай үр суулгах өдөр дутмын нормоо 7—10 га-гаар давуулан биелүүлж бусад нөхөддөө үлгэр дууриал болж байна.

МСандуй

Хамтач амьдралын жишээ

Тус аймгийн хэмжээгээр хамтарч сурч соёлжих хөдөлмөрлөх үндэс болсон социалист хөдөлмөрийн бригадын хөдөлгөөнд эмэгтэйчүүд идэвхитэй оролцож дан эмэгтэйчүүдээр бүрдсэн СХТБ 6, социалист хөдөлмөрийн бригад 13, сэхээтний социалист нөхөрлөл 1, гэр ахуйн нөхөрлөл нэг ажиллаж 569 эмэгтэй хамрагдаж байна.

Эдний дотор Батсүмбэрийн сангийн аж ахуйн ногоо тасгийн ажилчдын 75 хувь нь социалист хөдөлмөрийн бригадын хөдөлгөөнд хамрагдаж жинхэнэ бригад 4, төлөө бригад гуравтай болов. Саяхан цол мандатаа авсан Бүтэд ахлагчтай СХ—ийн бригад үүрэг авсан нэг жилийн хугацаанд 60 номтой номын сантай, гишүүн бүр 10—30 номтой болж 1—3 бүжиг, 1—8 дуу, 4 хүн хөгжимийн анхны мэдэгдэхүүнтэй болж 8 хүн боловсролын талаар шат ахижээ. Энэ бригадынхан төлөвлөгөөт даалгавараа бригадаараа 163 хувиар, гишүүн бүр 100—369 хувиар биелүүлж хөдөлмөрийн бүтээмжийг 18 хувиар дээшлүүлэн өөрийн өртгийг 0,3 хувиар хямдруулжээ.

Долоон ногоочин акордын системээр ажиллаж га-гаас 8,2тонн сармис авсан байна.

Ногооны мастерийн орон тоо нэгийг хэмнэж ногоочид биеэ дааж үр боловсруулан 6 сар ажиллаж 2400 төгрөгийн ашгийг САА-д оруулж, хаягдал ашиглаж 1500 төгрөг хэмнэжээ. Бригад дээрээ хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулж нэгдсэн гал зуух бий болгож хамтран хооллодог болсны дээр концерт 4 удаа тогложээ. Мөн зуслан өвөлжөөнд буух, түлээ модоо бэлтгэх ажлыг хамтран хийдэг заншилтай болжээ. Дундын фонд байгуулан түүнээ гэр орноо тохижуулахын тулд гэрийн бүрээс, оёдлын машин, радио хүлээн авагч зэргийн зүйлд зориулж байна. Энэ бригад цаашид ажиллах талаар 2 дахь удаагийн үүргэндээ сурч соёлжих талаар 10 хүн агротехникийн анхны мэдэгдэхүүн эзэмших 13 хүн боловсролын талаар шат ахих, фото зургийн анхны мэдэгдэхүүнтэй болох, аймгийн эмэгтэйчүүдийн зөвлөлөөс гаргасан соёлжилтын заалтыг ширхэгчлэн биелүүлэхээр үүрэг авав. Энэ бригад 5 төрлийн ногоо 15 га 50 сотод тариалж га бүрээс авах нормоо 125 хувиар биелүүлж бригадаараа жилийн төлөвлөгөөг 160 хувиар биелүүлэх, 7 гишүүн акордын системээр ажиллах, айл өрхийг гэрийн бүтэн хагас шалтай, гоожуурын угаагууртай ариун цэврийн булантай болгох шинэ санаачлага аривлан хэмнэлт гаргах талаар тодорхой үүргүүд авав.

Д.Дашпунцаг

Зуунмодонд зун ирлээ.

Д.Давдайгийн авсан еудалбар зураг

Хариуцлагатай эрхлэгч Н.МӨНХӨӨ

(Х—00447)

[illegible]

Орон бүхний пролетари нар нэгдэгтүн!

Анх дугаар ТАВАН ЖИЛ

Төв аймгийн намын хороо,
А.Д.Х. Гүйцэтгэх захиргааны сонин.

18 дахь жилдээ | №42 (1443) | 1965 оны 6 дугаар сарын 1 | МЯГМАР

Олон улсын хүүхдийн баяр

Өнөөдөр зургадугаар сарын нэгэн. Өвч дэлхий гоёлоо өмсөж, манай ирээдүй, хүүхэд багачууд баярлалдан наадаж байна. Манай өлгий нутаг эх орны маань өнцөг булан бүрт эх орны зүрх болсон Улаанбаатар хотоос эхлээд хөдөө нутгийн бригад суурь, малчны хотонд хүртэл цөм баяр болж, хүүхэд багачуудын инээн баясах, дуулан хөгжимдөх нь хичнээн бахдалтай.

Хөгжил дэвшил өөд замнаж байгаа орны хүүхэд багачууд, ялангуяа Зөвлөлт Холбоот Улсаар манлайлуулсан социалист лагерийн орны хүүхэд багачууд:

. . . Үүрд мөнх мандаж
байг наран,
Үүрд мөнх цэлмэг байг
тэнгэр,
Үүрд мөнх амьдарч
байг ээжий,
Үүрд мөнх байж байг
би . . . гэж

даян дэлхийд цуурайтуулан дуулаад, тэмцэл ялалтынхаа аранзал улаан тугаа өндөрт намируулан, энх тайвны далбааг цэнхэр тэнгэртэй өнгө хослуулж эв найрамдал, хөдөлмөр,эрх чөлөө, тэгш эрх, ах дүүгийн ёс, зол жаргалыг даян дэлхийд бататган тунхаглаж баярт өдрөө тэмдэглэж байна.

Манай орны өсвөрийн үеийнхэн олон улсын хүүхдийн баярын энэ жагсаалд алтан соёмбот улаан далбаагаа намируулж, цог жавхлантай дуугаараа ая барьж, бүрээгээ хангинуулан бөмбөрөө нижигнүүлэн инээд баясал, дуу хөөр болон оролцож байна.

Манай хүүхэд багачуудыг нам, ардын засаг маань байнга энхрийлэн халамжилж сурган хүмүүжүүлдэг болохоор бидний ирээдүй болсон өсвөрийн үе маань социалист эх орондоо халуун хайртай, улс түмний найрамдал, пролетарийн интернационализмын зарчимд үнэнч байдаг.

Орчин үед манай хүүхэд багачууд тал бүрийн боловсролтой болж эх орондоо социализмын өрнүүн байгуулалтанд гар биеэр оролцогч иргэд болжээ.

Одоо эрдэм мэдлэгийн талбарт ч, тариалангийн уудам талбайд ч, таван хушуу мал сүргийн захад ч, хүчит суурь машины дэргэд ч газар сайгүй аранзал улаан бүчтэй хүүхэд багачуудын баясгалант хөдөлмөр өрнөж байна. Орос оронд мандсан 1917 оны Октябрийн хувьсгалын шууд нөлөөний дор үүсэн хөгжсөн 1921 оны ардын хувьсгал манай ард түмэнд, үр хүүхдэд ийм сайхан тэгш эрх чөлөө, зол жаргалыг авчирч өглөө.

Одоо социалист нийгмийг байгуулж байгаа манай эх оронд эх үрсийн төлөө нам засгаас байнга халамжлан анхаарч, өсвөрийн үеийг тал бүрийн мэдлэгтэй иргэн болгон хүмүүжүүлж байхад, хөрөнгөтөн оронд олон сая хүүхэд багачууд зохих хэмжээний боловсрол олж авч чадах байтугай, өлсгөлөн гуланчлал, ядуурална автан өдөр хоногийг арай хан өнгөрөөж байна.

Социализм, коммунизмын ханагар эх оронд хүүхэд бүрийг халамжлан анхаарч, өсгөн торниулж гары нь ганзганд, хөлий нь дөрөөнд хүргэж хүн болгож байхад, хөрөнгөтөн орны ээрхэг түрэмгийчүүд өмнөт Вьетнам, Бүгд Найрамдах ардчилсан Вьетнам улс, Леопольдвиль нийслэлтэй Конго, Доминиканы Бүгд Найрамдах Улс гэх мэт хэд хэдэн оронд байлдааны усан онгоц, нисэх онгоц, тэнгисийн явган цэргээ явуулж дайны түймрийг шатаан ямар ч гэмгүй номхон иргэд, хүүхэд багачуудын амийг хэдэн арван мянгаар нь бусниулж байна.

Социализм коммунизмын орон, хөрөнгөтөн орны үр хүүхдийн хувь заяа ийм өдөр шөнө шиг ялгаатай байна.

Өвч дэлхийн, хэдэн арван сая ариун цагаан сэтгэлтэй эхчүүд энх тайвны төлөө, хүүхдийн эрхийн төлөө энэрэнгүй ариун тэмцэлд нягтарч, бүх ард түмний үр хүүхдэд эв найрамдал, хөдөлмөр, эрх чөлөө, тэгш эрх, ах дүүгийн ёс, аз жаргал олгохыг хүсч байна.

Манай орны хүндэт эхчүүдийн дуу хоолой ч бүх дэлхийн эхчүүдийн дуу хоолойтой нэгдэн энэ уриаг даян дэлхийд нэгэн адил цуурайтуулж байна.

Манай орны хүүхэд багачууд олон улсын хүүхдийн баярын өдрийг сурлага хөдөлмөрийн өндөр амжилтаар угтав.

Одоо сурагчид анги дэвших шалгалтаа амжилттай өгөөд нийгмийн тустай хөдөлмөр хийцгээж байна.

Энэ жил долоо, аравдугаар анги төгсөх хүүхдүүд улсын шалгалтаа өгч байна.

Энэ хүүхдүүд баяраа онц ба сайн сурлагын амжилтаар угтсан нь мэдээж.

Манай орны хүүхэд багачууд өөрийн орны эрхэм хүндэт зочин ах, эгч, Зөвлөлт Холбоот Улсын баатар огторгуйн алдарт нисгэгч Валентина Николаева-Терешкова, Андриян Николаев нартайгаа хамт олон улсын хүүхдийн баярыг тэмдэглэж байгаадаа бүр ч урамтай байна.

Баярын цахилгаан

Баяндэлгэрийн МААМС Шаравдоржид

Үр тариа тариалалтыг дүнгээр нь 100,4 хувиар үүнээс улаан буудайг 112,1 хувиар биелүүлсэнд танай станцын хамт олонд баяр хүргэж арвин их ургац хурааж, дахин хушуучлана гэж аймгийн намын хороо, АДХ—ын Гүйцэтгэх захиргаа бат итгэж байна.

Аймгийн намын хороо Дэжид
АДХ—ын Гүйцэтгэх захиргаа Жамсран

Огторгуйн баатрууд манай оронд зочилж байна

Зөвлөлт Холбоот Улсын иргэн огторгуйн баатар нисэгч Андриян Григорьевич Николаев, түүний гэргий огторгуйн анхны эмэгтэй нисэгч Валентина Владимировна Николаева-Терешкова нар манай оронд зочилж байна.

В В. Николаева-Терешкова Зөвлөлт улсын Ярославль мужийн Масленниково тосгонд 1937 онд төржээ. Валентина Николаева-Терешкова 17 наснаасаа эхлэн заводод ажиллаж эхэлсэн ба 1955 онд өөрийн эх Елена Терешковагийн ажиллаж байсан «Красный Перекоп» гэдэг нэхмэлийн комбинатад шилжин ажиллахын хамт дунд сургууль, тусгай мэргэжлийн сургуулийг гэрээр суралцан төгсжээ.

Тэрээр 20 настайдаа коммунист залуучуудын эвлэлд элссэн ба коммунист залуучуудын эвлэлийн ажилд идэвхтэй оролцож байжээ.

Одоо В. Николаева-Терешкова ЗХУКН—ын гишүүн юм.

В. Николаева-Терешкова хөвөн нэхмэлийн технологийн мэргэжилтэй хүн юм.

1959 оноос шүхэрийн спортоор хичээллэж эхэлжээ. В. Николаева-Терешкова 126 удаа шүхрээр буужээ. В. Николаева-Терешкова Зөвлөлтийн огторгуйн нисэгчдийн сургуульд амжилттай суралцаад улмаар 1963 оны 6 дугаар сарын 16-нд гайхамшигт нислэгээ хийж «Восток—6» хөлгөөр огторгуйд 71 цаг аялж дэлхийг 48 удаа тойрон 2 сая орчим километр зам туулсан юм.

Огторгуйн нисэгч А. Г. Николаев 1929 онд Бүгд Найрамдах Автономит Чуваш улсын Шоршелы тосгонд төржээ.

1950 онд Бүгд Найрамдах Автономит Карель улсад ойн аж ахуйн техникчээр ажиллаж байгаад 21 насандаа Зөвлөлтийн цэргийн албанд татагдаж нисэгчийн сургуульд суралцаад 1954 онд төгсч цэргийн нисэгч болсон юм.

А. Г. Николаев засгийн газрын даалгаварыг сайн биелүүлсэн учир 1961 онд «Улаан таван хушуу» одонгоор шагнагджээ.

А. Г. Николаев 1957 онд ЗХУКН—ын гишүүнд элссэн байна.

Тэрээр нөхдийнхөө хамт огторгуйн нислэгийн сургуулийг амжилттай хийж 1962 оны наймдугаар сарын 11-ний өдөр «Восток—3» гэдэг огторгуйн хөлгийг жолоодон халуун журмын анд нөхөр Павел Романович Поповичийн хамт орчлонгийн уудамд анх удаа удаан хугацааны хамтарсан нислэг амжилттай гүйцэтгэсэн билээ.«Восток—3» 95 цагийн турш 2 сая 600 мянга гаруй километр урт зам туулж дэлхийг 64 удаа тойрсон юм. А. Николаев В. Николаева-Терешкова нарын нислэг коммунистууд дэлхий дээр ч, огторгуйд ч хүн төрөлтний хөгжлийн манлайд итгэл төгс явааг яруу тодоор харуулснаас гадна ЗХУ шинжлэх ухааны аугаа их нээлтийг энх тайвны зорилгоор хүмүүсийн зол жаргалын төлөө ашигладгийг бас дахин тод нотолсон юм.

Манай хүндэт хоёр зочин 1963 онд гэрлэн 1964 оны 6 дугаар сард охин төрүүлсэн билээ.

А.Николаев В. Николаев—Терешкова нар одоо Жуковскийн нэрэмжит Агаарын цэргийн инжнерийн Академд суралцаж байгаа юм.

Манай сурвалжлагч

100 ХОНОГИЙН ДАЙЧИН ЦУВААГААР

Өндөрширээт сумaнд залуучуудын хөдөлмөр соёлын 2 дугаар 100 хоногийн дайчин цуваа эхлэж ажилласнаас хойш сарын хугацаа өнгөрлөө.

Энэ хугацаанд сумын хэмжээгээр 15—35 насны 110 эвлэлийн гишүүд, залуучууд 10 цуваа болон ажилласан ба цуваaны хугацаанд эвлэлийн гишүүд, залуучууд нэг бүрийн хийж гүйцэтгэх ажлыг тэдний эрхэлсэн ажилд нь тохируулан эвлэлийн үүрээс өгч ажилласан байна.

Ингэж ажилласны үр дүнд тус сумын 48 малчин гишүүд, залуучууд хариуцсан 9118 толгой эх малаасаа хүлээн авах төлийг бүрэн бойжуулж байна.

Цагаан алтны 5 сарын аян, 100 хоногийн цуваагаар залуучуудын 4 бригад, 42 хүний бүрэлдэхүүнтэй гаргаж сумын хөөврийн төлөвлөгөөний 85 хувь, ноолуурын 88,6 хувийг биелүүлжээ.

Мөн цуваагаар хаврын тариалалт дээр залуучуудын цуваа хоерыг гаргаж 50 тонн үр хордуулж, 70 тонн үр цэвэрлэжээ.

Тус сумын аварга анчин Даваажав тэргүүнтэй залуучууд уурхайн худаг 1—ийг гаргаж ашиглалтанд оруулсан байна.

Одоо тус сумын ХЗЭ—ийн үүрээс гишүүд залуучуудын хүчээр нэгдэлдээ бод, бог малын саравчтай хашаа барих цуваа ажиллуулж байна.

Сумын ХЗЭ—ийн үүрээс нийт залуучуудын соёлжилт, хөдөлмөр, гишүүдийн манлайлалд үүрийн товчооны үзлэг хийж, МХЗЭ—ийн Төв Хорооны үзлэгт сайн дүн үзүүлэхээр ажиллаж байна.

Аймгийн ХЗЭ-ийн хорооны ажилтан Б. Аюуш

ТОВЧХОН

* Саяхан Мөнгөнморьт сумын саальчид, хоньчдийн зөвлөлгөөн болов. Тус зөвлөлгөөн «Хоньчид саальчидийн а клын дүн», «1965 оны отрын тухай» гэсэн илтгэлүүдийг хэлэлцэж билчээрээс зузаан тарга олох, үнээгээс арвин их сүү саах уриагы дор явагдаж мал чид, саальчид, мал аж ахуйн мэргэжилтнийг уриалсан уриалга гаргалаа. Тус зөвлөлгөөн дээр Булган аймагт болсон бүсийн тэргүүний үхэрчдийн зөвлөлгөөнд оролцсон БНМАУ—ын Ардын Их Хурлын депутат Чойжил, аймгийн аврага саальчин Гиймаа, саальчин Гунгармаа, хоньчин Гомбожанцан нарын зэрэг 15 хүн туршлагаа ярьж тодорхой үүрэг авцгаав.

Зөвлөлгөөний дараа «Урин цагийн бололцоог дүүрэн ашиглая» гэсэн семинар явагдаж «Баясгалан» гэдэг кино үзүүлж сонирхуулав.

Б. Лувсанбат

* Бүрэн сумын Бүрэндэлгэрэх нэгдлийн 2 дугаар бригадын залуу саальчин Л. Бажид нь 1964 онд нэгдлийн 24 гүү саажь гүү бүрээсээ 215 л сүү саан нэгдэлдээ 5160 л айраг тушааж нэгдлийн аврага саальчны дараах байранд оров. Балжидын үнэнч шударга, нягт нямбай, шургуу ажиллагааг үнэлж одоо болох гэж байгаа засаг захиргааны сонгуулийн Бүрэн сумын АДХ-ыг сонгох сонгуулийн Хананги... 15 дугаар тойргийн хөдөлмөрчдийн хурлаас сумын депутатаар нэрийг нь дэвшүүлжээ.

З. Долгоржав

* Мөнгөнморьт сумын Дэлгэржавхлант нэгдлийн хоньчин Аюуш 100 гаруй ямаанаас 28,7 кг ноолуур авч төлөвлөгөөгөө хугацаанд нь 100,3 хувиар биелүүлсэн байна.

Сонгуулийн үеийн ухуулга

Аймаг, хот, сум хороодын ардын депутатын хурлын ээлжит сонгууль удахгүй болох гэж байна. Сонгуулийн өдөр ойртох дутам манай аймгийн хөдөлмөрчдийн улс төрийн идэвх хөдөлмөрийн өрнөлт улам нэмэгдэж, сонгууль угтсан зохистой ажил, уралдаан, өндөр амжилт гаргах хөдөлгөөн газар сайгүй өрнөж хүн бүр чармайн ажиллаж байна.

Хөдөлмөрчин олон түмний улс төр хөдөлмөрийн идэвхийг өрнүүлэх замаар сонгууль угтаж аж ахуйн ажилд өндөр амжилт гаргах, сонгуульд нам бусчуудын эвслийн ялалтыг бүрэн хангах явдал сонгуулийн өмнөх улс төр, олон түмний ажлын гол зорилт мөн.

Ухуулагч, суртал нэвтрүүлэгч, сэхээтэн нар суртал нэвтрүүлгийн төрөл бүрийн арга хэлбэрийг ашиглан, ухуулах байр төдийгүй орон сууц, айл гэр, хүн нэг бүрд нам төрийн үнэн үгийг хүргэж тэднийг хөдөлмөрт улам нарийн зохион байгуулах хэрэгтэй.

МАХН, ардын төрийн гадаад дотоод бодлого, тус оронд социализмын бүрэн ялалтыг хангах зорилгоор нам, засгийн авч буй арга хэмжээ, түүний үр дүн, ЗХУ ба бусад ах дүү социалист орны өгөөмөр тусламжийн ач үр, социалист төрийн нэгдэл нягтрал энх тайвны хүчний өсөлт бэхжилт, өөрийн аймгийн аж ахуй, соёлын ээлжит зорилтын тухай тайлбарлан таниулах нь ухуулга суртал нэвтрүүлгийн гол сэдэв байх ёстой.

Манай хөдөлмөрчид ажил хөдөлмөр ёс суртахуунаараа тэргүүн, хамгийн үнэнч шударга хүмүүсийг депутатаар сонгохоор нэрий нь дэвшүүлсэн билээ.

Нэгэнт нэр дэвшигдсэн хүмүүсийн ажлын амжилт туршлага, ард түмэндээ үнэн шургуу зүтгэдэг зан чанарыг нь үргэлж сурталчилж сонгогч бүрд сайн ойлгуулж, сонгогчдын итгэлийг улам бататгахад намын байгууллага их анхаарах хэрэгтэй юм.

Ухуулах байрын ажиллагааг зөв сайн зохион байгуулж байрыг ухуулагчдыг жигд сайн ажилтай байлгах нь сонгууль угтсан улс төрийн хяналтанд шийдвэрлэх ач холбогдолтой юм.

Иймээс ухуулах байр бүхнээ ухуулагчдыг тухайн хамт олноос гүйцэтгэх аж ахуйн зорилт, ажлын явц, уралдааны дүн, тэргүүний туршлагыг тусгасан шинэ материалаар бэйчга хангаж, ухуулагчдад өдөр дутам зөвлөлгөөн өгч, ухуулах байрыг тасралтгүй ажиллагаатай байлгахын тулд хяналт шалгалтыг үлэмж сайжруулан мэргэжилтэн сэхээтэн уран сайханчдын хүчээр суртал нэвтрүүлэгч ухуулагчдын хэсэг урлагийн бригад бэлтгэн ажиллуулах хэлбэрийг өргөн хэрэглэвэл зохино.

Сонгууль угтсан улс төрийн компанит ажилд орон нутгийн ардын депутатын хурлын гүйцэтгэх захиргааны үүрэг асар их юм.

Урлаг уран сайхнаар үйлчлэх, соёл түгээж дэлгэрүүлэх, хууль дүрэм тайлбарлан таниулах ажлыг захиргааны байгууллагын соёл гэгээрлийн аппарат гардан хийх ёстой.

Мөн тээвэр, харилцаа холбооны байгууллага, хэвлэл тараалт, радио ашиглалтыг сонгуулийн үеэр эрс сайжруулах хэрэгтэй.

Төрийнхөө сонгуулийг хөдөлмөрийн гялалзсан амжилтаар угтах гэж чармайж байгаа аймгийн хөдөлмөрчдийн зориг идэвхжилийг улам бадрааж төл бойжуулах, мал таргалуулах, тариа тарих, мах, ноос, сүү бэлтгэх зэрэг компанит ажилд өндөр амжилт гаргах зорилтоос нам, улс төр, олон түмний ажил өчүүхэн ч хөндий байж болохгүй.

Я. Лувсанпунцаг

Нам улс, олон нийтийн байгууллагын ажлыг ингэж удирдаж байна

Батсүмбэрийн сангийн аж ахуйн намын хорооноос МАХН—ын Төв Хороо, аймгийн намын 6 дугаар бүгд хурлуудын шийдвэрийг амьдралд хэрэгжүүлэн биелүүлэхэд намын анхан шатны үүр хороо, олон нийтийн байгууллага түүний гишүүдийн ажиллагаанаас ихээхэн шалтгаалах ёстой гэж үзэн нам, эвлэл, үйлдвэрчин зэрэг олон нийтийн байгууллагын сонгууль оны эхэнд явагдмагц уг байгууллагуудын дотоод зохион байгуулалтын ажлыг сайжруулан, аж ахуйн төлөвлөгөө биелүүлэхэд гишүүд, идэвхтэний хүчийг зохион байгуулах арга хэлбэрийн тухай тодорхой семинарыг тус тусын шугамаар өгч ажиллаа.

Намын хорооны бүх гишүүдийн хурлыг 1965 онд 3 удаа хийж, МАХН—ын төв хороо, аймгийн намын бүгд хурал, САА-н 1964 оны жилийн эцсийн балансын дүнгийн тухай зэрэг асуудал хэлэлцэж олон нийтийн байгууллагуудад удирдамж чиглэл өглөө.

Түүнчлэн олон нийтийн байгууллагуудын дотоод зохион байгуулалтын ажлыг биечлэн шалгах, эвлэл үйлдвэрчний хороо, эмэгтэйчүүдийн зөвлөлийн илтгэл мэдээллийг авч дүн шинжилгээ хийх замаар ажилд нь заавар зөвлөлгөө удирдамж өгч байна.

Үүний дүнд олон нийтийн зарим байгууллагуудын дотоод зохион байгуулалт, түшгилсэн байгууллагын ажилд туслах явдал нилээд сайжрав. Ногоо тасгийн намын үүр (дарга нь Пүрэвээ) төвийн намын үүр (дарга нь Шагдар) намын үүрийн товчоо, бүх гишүүдийн хурал төлөвлөгөө, даалгаврыг тогтмолжуулан хэлэлцэх асуудал нь оновчтой ажил хэргийн шинж чанартай болж байна.

Ногоо тасгийн дэргэдэх намын үүр 1965 оны 3 дугаар сард бүх гишүүдийн хурлаар төмс, хүнсний ногоо тариалах бэлтгэх ажил, цаашид авах арга хэмжээний тухай төвийн намын үүр худалдаа бэлтгэлийн ангийн мөнгөн санхүүгийн байдлын тухай ня-бо Хандсүрэнгийн илтгэлийг бүх гишүүдийн хурлаар хэлэлцэж тодорхой заалтууд гаргажээ.

Үүнийг биелүүлэхэд эвлэл, үйлдвэрчний хороо, бүлгүүд ажлаа чиглүүлж ажилласнаар уг тогтоолын заалтууд амжилттай биелэгдэж байна.

Одоо сум сангийн аж ахуйн хэмжээгээр нам, эвлэл, үйлдвэрчний бүлэг үүр, хороо 32-т 990 гаруй гишүүд идэвхтнүүд хамрагдан ажиллаж байна.

Тус сангийн аж ахуйн эвлэлийн хороо (дарга нь Гүндсамбуу) товчоо, үүрүүдийн дотоод ажлыг сайжруулан гишүүд залуучуудтай ажиллах ажлыг чанаржуулахын тулд нилээд ажил зохиожээ. Эвлэлийн гишүүд залуучуудад МХЗЭ—ийн Төв Хорооны 5,6 дугаар бүгд хурлын материалыг 10 гаруй цаг зааж судлуулав

Мөн залуучуудын унших ном, сурах дууны жагсаалт, соёлжих болзол, хөдөлмөр соёлын 100 хоногийн дайчин цуваа зэргийг зарлан гишүүд залуучууд бүрийг тодорхой үүрэг зорилттой ажиллуулж байна.

Ингэснээр гишүүд залуучуудын соёлжилтонд мэдэгдэм өөрчлөлт гарч байгаа юм.

Жишээ нь 4 дүгээр сард ферм тасгуудад явагдсан спартакиадын уралдаан тэмцээнд 226 тамирчин оролцож 2 хүн улсын зэрэг биелүүлсэн ба 18 хүн ХБХБ тэмдгийн норм хангаад одоо залуучууд үр тариа, төмсний 90 хувийг хариуцан ажиллаж байна. Үйлдвэрчний нэгдсэн хороо, түүний салбар байгууллагууд гишүүдтэйгээ ажиллах ажил ахиц олж ажилчин бүр амлалт үүрэг авч тасаг, ферм, бригадууд хоорондоо социалист уралдаантай ажиллаж байна. Уралдааны дүнг улирал сар, хоногоор гаргаж урамшил олгох, туршлагыг нь дэлгэрүүлэх ажил зохиохын хамт үр тариа төмс, хүнсний ногооны тариалалт хураалт, саальчдын дунд өдөр дутам цалинт дарцаг шилжүүлэх явдал заншил болов.

Манайд нам, улс, олон нийтийн байгууллага түүний хамт олны хүч чармайлт нэгдмэл ажиллагаа нь нийт хүмүүсийг хөдөлгөх хүчин зүйл болж байгаагаар аж ахуй соёлын төлөвлөгөөт зорилт амжилттай биелэгдэх болжээ.

1963 оны 6 дугаар сард явагдсан орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагын сонгуулиас хойш манай аж ахуй малаа 5 төрөлд нь 100—146 хувь, үр тарианы тариалалт ургац хураалт 93,6—138,8 хувь, төмс хүнсний ногооны хураалтыг 28,5—163,4 хувиар биелүүлснээр улсад тушаах үр тариаг 101,1—165,6 хувь, төмс, хүнсний ногоог 73,2—134,7 хувиар биелүүллээ.

Малын ноос, хөөвөр, хялгасны төлөвлөгөөг 100—106 хувь, улсад тушаах сүүг 100,1—116,3 хувиар тус тус биелүүлж 140 гаруй мянган төгрөгийн шагнал улсаас хүртлээ.

Одоо орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагын сонгуулийн бэлтгэл ажлыг хангаж аж ахуйн төлөвлөгөөт зорилтыг биелүүлэх, соёлжилтын улсын үзлэгт бэлтгэх зэрэг ажилд нам, улс олон нийтийн байгууллагын дотоод зохион байгуулалт үзэл суртал соёл хүмүүжлийн ажлыг чиглүүлэн ажиллаж байна.

Г. Жамбал

(Батсүмбэрийн САА-н намын хорооны нарийн бичгийн дарга)